

Home > Materialen > Afvalplan grond

Ontwerp Circulair Materialenplan

Afvalplan grond

Inspraak

Dit document is een onderdeel van het Ontwerp Circulair Materialenplan (ontwerp-CMP) voor de inspraakprocedure. Eenieder krijgt de gelegenheid om in deze periode verbeterpunten of suggesties aan te dragen voordat het CMP definitief wordt vastgesteld.

De Wet milieubeheer bepaalt dat voor het vaststellen van het CMP een procedure van inspraak moet worden gevolgd. Dit geldt niet voor alle onderdelen voor het CMP, maar wel voor de onderdelen die doorwerken in de besluiten van bevoegde gezagen. In het CMP staan deze teksten onder de kop 'Toetsingskaders'.

Zienswijzen op de toetsingskaders worden van een formele reactie voorzien in een reactienota. Daarin wordt aangegeven hoe de zienswijzen zijn verwerkt in het definitieve CMP, of worden argumenten gegeven voor waarom zienswijzen niet tot aanpassing hebben geleid. Zienswijzen op de toelichtende onderdelen worden wel bekeken op mogelijkheden om het CMP te verbeteren, maar worden niet van een formele reactie voorzien in de reactienota.

Een zienswijze indienen kan via het formulier op Platform Participatie (zie de link op circulairmaterialenplan.nl). Vermeld bij uw reactie de titel van het onderdeel van het CMP waar u op reageert, plus het paginanummer of paragraafnummer.

Pdf's ontwerp-CMP worden website

De definitieve tekst van het CMP wordt een website. Deze pdf's van het ontwerp-CMP geven een indruk van de opmaak van de toekomstige website, maar bevatten nog niet de bijbehorende functionaliteiten. Enkele tips voor het lezen van de pdf's:

- In deze pdf kunt u in de browser of de pdf-reader linksboven of rechtsboven een inhoudsgave uitklappen, genaamd 'inhoud' of 'bladwijzers'.
- Onderstippelde woorden in de tekst zijn begrippen waarvoor op de website in een uitklapkader de betekenis wordt gegeven. Zie in het ontwerp-CMP de begrippenlijst onder het deel 'Instrumenten'.
- De [[Interne links](#)] in het CMP worden in het ontwerp-CMP nog in blauw met rechte haken weergegeven, maar deze verwijzingen werken nog niet. De links worden op de website van het definitieve CMP werkend gemaakt.

Dit document is opgemaakt voor digitoegankelijkheid. Kunt u de tekst of afbeeldingen niet lezen? Neem dan contact op via 088-7977102 of het [contactformulier](#) van de helpdesk.

Status: Ontwerp Circulair Materialenplan voor inspraak

Afzender: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Datum: januari 2025

Website: circulairmaterialenplan.nl

Home > Materialen > Afvalplan grond

Afvalplan grond

Dit afvalplan geeft het toetsingskader waar bevoegd gezag rekening mee moet houden bij het verlenen van vergunningen voor afvalverwerking en het grensoverschrijdend transport van grond.

Leeswijzer

Het eerste deel van dit plan bevat de toetsingskaders voor het vergunnen van de verwerking van en het grensoverschrijdend transport van grond. Bevoegde gezagen moeten bij het nemen van besluiten rekening houden met deze toetsingskaders.

Het tweede deel van dit plan geeft toelichting op de toetsingskaders in het eerste deel. Ook geeft het aanvullende informatie die van belang kan zijn bij het nemen van besluiten over het verwerken of het grensoverschrijdend transport van deze afvalstoffen.

Aan het einde is beschreven wat de toekomstplannen zijn voor de toetsingskaders van dit afvalplan. Kijk voor meer informatie over de verschillende ketenplannen en afvalplannen bij [[materialen](#)].

Inhoud

Toetsingskaders

1. Afbakening toetsingskaders
2. Toetsingskader hoogwaardig verwerken
 - 2.1. Mengen van afvalstoffen
 - 2.2. Minimumstandaard
3. Toetsingskader grensoverschrijdend transport

Toelichting

4. Toelichting op de afbakening
5. Toelichting op hoogwaardig verwerken
 - 5.1. Gescheiden houden en mengen van afvalstoffen
 - 5.2. Minimumstandaard
 - 5.3. Zeer zorgwekkende stoffen
6. Toepassen van thermisch gereinigde grond
7. Overige informatie
 - 7.1. Afvalstof of niet-afvalstof
 - 7.2. Terugwinnen van kritieke materialen
 - 7.3. BREF in relatie tot de minimumstandaard
 - 7.4. Overige informatie over grond
 - 7.5. Bronvermelding

Toekomstplannen

Toetsingskaders

Dit deel van het plan beschrijft hoe bedrijven grond moeten verwerken en wat daarbij de aandachtspunten zijn. Het bevat het toetsingskader voor het bevoegd gezag voor het vergunnen van het verwerken van deze afvalstoffen en het toetsingskader voor het toestaan van grensoverschrijdend transport door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Bevoegde instanties moeten bij het nemen van besluiten rekening houden met het CMP en dus met deze toetsingskaders (artikel 10.14 van de Wet milieubeheer).

De primaire doelgroepen waarvoor dit plan geschreven is, zijn zowel de bedrijven die deze afvalstoffen verwerken of grensoverschrijdend transporteren als het bevoegd gezag dat voor deze activiteiten toestemming moet verlenen. Die toestemming wordt verleend in een omgevingsvergunning voor het verwerken van de afvalstoffen of met een beschikking op een kennisgeving voor grensoverschrijdend transport. Voor de omgevingsvergunning zijn gemeenten en provincies het bevoegd gezag (namens hen vaak een omgevingsdienst). Voor de beschikking op de kennisgeving is dat de minister (namens de minister de ILT).

Omdat dit deel primair geschreven is voor afvalverwerkende bedrijven en het bevoegd gezag, worden specifieke technische en juridische termen gebruikt. Voor het lezen van dit deel is daarom een bepaalde mate van kennis over de afvalwetgeving, het proces van vergunningverlening en de regels voor grensoverschrijdend transport vereist. Voor lezers die niet tot de primaire doelgroep behoren en toch meer informatie over het verwerken van deze afvalstof willen lezen, zijn met name de paragrafen met toelichting interessant.

1. Afbakening toetsingskaders

Het verwerken van grond bestaat voor het grootste deel uit het op of in de bodem toepassen van de grond conform de voorschriften van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Dit toepassen moet nuttig, functioneel en proportioneel zijn. Het toepassen van grond (als milieubelastende activiteit) is niet vergunningplichtig. Daarom zijn zowel de minimumstandaard als het toetsingskaders voor mengen van dit afvalplan niet van belang voor het op of in de bodem toepassen van grond. Ze zijn wel van belang voor het verwerken van grond voorafgaand aan die toepassing of voor een andere verwerking.

De bepalingen van dit afvalplan gelden voor de volgende afvalstoffen:

Afvalstoffen	Toelichting
Grond, al dan niet verontreinigd met diverse stoffen	<p>Grond is vast materiaal dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter, niet zijnde baggerspecie.</p> <p>Het afvalplan heeft uitsluitend betrekking op partijen grond met ten hoogste 50 gewichtsprocenten bodemvreemd materiaal¹.</p> <p>Grond is <i>PCB-houdend</i> wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none">het totale gehalte aan polychloorbifenylen, polychloorterfenylen, monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan en monomethyldibroomdifenylnmethaan hoger is dan 0,5 mg/kg (as received²) per congeneer³ 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180. <p>Grond is <i>POP-houdend</i> wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none">het gehalte aan stoffen, met uitzondering van PCB, vermeld in bijlage IV van Verordening (EU) 2019/1021 gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde. <p>Grond is <i>asbesthoudend</i> wanneer:</p>

¹ Bodemvreemd materiaal is ander materiaal dan grond, al dan niet met een korrelgrootte van meer dan 2 millimeter.

² 'As received' is Engels voor 'zoals ontvangen'. De concentratie is 'as received' als de concentratie niet is gecorrigeerd voor het droge stof gehalte en/of ook geen omrekening naar standaard bodem heeft plaatsgevonden. Deze omrekening moet voor grond en baggerspecie plaatsvinden conform bijlage G van de Regeling bodemkwaliteit.

³ Een congeneer is een groep verbindingen met vergelijkbare structuren en vergelijkbare chemische eigenschappen.

	<ul style="list-style-type: none"> • de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, hoger is dan 100 mg/kg droge stof, of • deze concentratiegrens weliswaar niet is overschreden, maar wanneer het gaat om grond waaraan opzettelijk asbesthoudende (afval)stoffen zijn toegevoegd.
Grondreinigingsresidu	Residu dat ontstaat bij het extractief reinigen van grond.

Een uitgebreide toelichting op de afbakening staat in [paragraaf 4]. Onderdeel daarvan is een overzicht van afvalstoffen die lijken op de afvalstoffen van dit afvalplan, maar vallen onder andere afval- of ketenplannen.

2. Toetsingskader hoogwaardig verwerken

Om materialen beschikbaar te houden voor de economie is het van belang om afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk te verwerken. Voor hoogwaardige verwerking of vanuit de zorg voor mens en milieu is het soms nodig om verontreinigingen af te scheiden of afvalstoffen integraal te verwijderen. Voor de gewenste verwerking kan het noodzakelijk zijn om afvalstoffen gescheiden te houden. Onderstaande paragrafen gaan in op de volgende aspecten die van belang zijn het bij het vergunnen van het verwerken van grond:

- vergunnen van mengen (2.1)
- de minimumstandaard (2.2)

2.1 Mengen van afvalstoffen

Mengen is in het Besluit activiteiten leefomgeving ([Bal](#)) aangewezen als een milieubelastende activiteit waarvoor in bepaalde gevallen een vergunning nodig is. Het gaat zowel over het mengen van afvalstoffen onderling als over het mengen met niet-afvalstoffen. Ook bij het samenvoegen binnen één afvalcategorie kan sprake zijn van mengen en kan een vergunningplicht gelden.

De [[Beslisboom vergunningplicht mengen](#)] is een hulpmiddel om na te gaan of voor het mengen een vergunning is vereist. Daarnaast wordt in het [[hoofdstuk immobilisaat, vulstof of toeslagmateriaal](#)] beschreven wanneer een vergunning is vereist voor de productie van bouwstoffen uit afvalstoffen.

2.1.1 De afvalcategorieën

De afvalcategorieën uit bijlage II van Bal vormen de basis voor het gescheiden houden van afval en voor de vergunningplicht voor het mengen van afvalstoffen. Correct gescheiden houden van afvalstoffen waarborgt een latere (hoogwaardige) verwerking volgens de minimumstandaard. De [[minimumstandaard](#)] is daarom de basis voor de indeling in deze categorieën.

Onderstaande tabel verduidelijkt welke afvalstoffen onder welke afvalcategorie vallen.

Nr.	ga/nga*	Afvalcategorie Bal	Afvalstoffen die hieronder vallen
92A en 92B	ga resp. nga	Asbesthoudende grond, puin en (oud) puingranulaat en andere asbesthoudende afvalstoffen, voor zover <ul style="list-style-type: none"> • de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een op grond van het Productenbesluit asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof; en • de totale concentratie aan asbest ten minste 1000 mg/kg; • en die middels extractief reinigen van het asbest kunnen worden ontdaan. 	Met asbest verontreinigde materialen die apart gehouden moeten worden van gelijkaardig afval zonder asbest én die extractief gereinigd kunnen (of moeten) worden.
95	ga	PCB-houdende afvalstoffen voor zover niet vallend onder categorie 96 en voor zover het niet gaat om baggerspecie (categorie	PCB-houdende grond.

		107) en waarvan het PCB-gehalte hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180	
98	nga	Toepasbare grond of baggerspecie die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'landbouw/natuur' (grond) of 'niet verontreinigd' (baggerspecie) als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.	Grond die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'landbouw/natuur'.
99	nga	Toepasbare grond of baggerspecie die geen gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'wonen' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.	Grond die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'wonen'.
100	nga	Toepasbare grond of baggerspecie die geen gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'industrie' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.	Grond die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'industrie'.
103	nga	Niet-toepasbare grond die geen gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit, tenzij het gaat om partijen waarvoor door de minister van Infrastructuur en Waterstaat een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid is afgegeven, en die niet behoort tot categorie 106.	Grond die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd'. Grond die geen van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit 2022 genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de kwaliteitsklasse 'Industrie' valt onder deze categorie.
104A of 104B	Ga, resp. nga	Niet-toepasbare grond die een/respectievelijk geen gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'sterk verontreinigd' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit, tenzij het gaat om partijen waarvoor door de minister van Infrastructuur en Waterstaat een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid is afgegeven, en die niet behoort tot categorie 95 of 106 (respectievelijk 106).	Grond die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'sterk verontreinigd'. Grond die geen van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de kwaliteitsklasse 'Industrie' valt onder deze categorie 104A.
106A of 106B	ga, resp. nga	Grond die een/respectievelijk geen gevaarlijke afvalstof is, waarvan het gehalte aan stoffen, vermeld in bijlage IV van verordening persistente organische verontreinigende stoffen, ten minste gelijk is aan de in die bijlage aangegeven grenswaarde, met uitzondering van grond verontreinigd met PCB's (categorie 95)	POP-houdende grond.
88A of 88B	ga, resp. nga	Afvalstoffen met een gehalte aan kwik van 10 tot 50 mg/kg droge stof die (respectievelijk geen) gevaarlijke afvalstoffen zijn, met uitzondering van: <ul style="list-style-type: none"> • slib van biologische zuivering van afvalwater (categorie 112); • rookgasreinigingsresidu (categorie 110); • kwik(oxide) houdende batterijen (categorie 83); • schakelaars en andere apparatuur (categorie 79 of 80); en • kwikhoudend afvalwater (categorie 76). 	Grond die meer dan 10 en maximaal 50 mg Hg/kg droge stof bevat en is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' of 'sterk verontreinigd'.
89A of 89B	ga, resp. nga	Afvalstoffen met een gehalte aan kwik dat hoger is dan 50 mg/kg droge stof die (respectievelijk geen) gevaarlijke afvalstoffen zijn	Grond die meer dan 50 mg Hg/kg ds bevat en is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' of 'sterk verontreinigd'.
110	ga	Overige gevaarlijke afvalstoffen die op een stortplaats mogen worden gestort volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden	Grond die niet onder een van bovenstaande categorieën valt, gevaarlijk afval is en waarvoor een verklaring van niet

		afvalstoffen of een minimumstandaard uit het Circulair Materialenplan.	reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid is afgegeven en <ul style="list-style-type: none"> • is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd'; of • is ingedeeld in de kwaliteitsklasse sterk verontreinigd.
111	nga	Overige niet-gevaarlijke afvalstoffen die op een stortplaats mogen worden gestort volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het Circulair Materialenplan.	Grond die niet onder een van bovenstaande categorieën valt, geen gevaarlijk afval is en waarvoor een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid is afgegeven en <ul style="list-style-type: none"> • is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd'; of • is ingedeeld in de kwaliteitsklasse sterk verontreinigd.

* ga = gevaarlijk afval; nga = niet-gevaarlijk afval

De wettelijke regels over hoe deze bedrijven hun afvalstoffen gescheiden moeten houden staan in [[paragraaf 5.1.1 'gescheiden houden van afvalstoffen'](#)].

2.1.2 Vergunnen van mengen

Het bevoegd gezag toetst een vergunningaanvraag voor het mengen aan het [[hoofdstuk mengen van afvalstoffen](#)] en het daarin opgenomen toetsingskader.

Voor het mengen van grond is het ook van belang te vermelden dat voor het samenvoegen van verschillende partijen toepasbare grond algemene regels gelden als deze partijen uiteindelijk worden toegepast als grond (artikel 4.1255 van het Bal). Dergelijke regels gelden ook voor het produceren van compost en samengestelde grondproducten uit grond van de kwaliteitsklasse landbouw/natuur. Daarnaast moet voorafgaand aan reinigen of immobiliseren het samenvoegen/cluseren van grond plaatsvinden overeenkomstig [BRL SIKB 9335](#) of [BRL SIKB 7500](#) door een erkende onderneming. Deze algemene regels staan het mengen van toepasbare grond⁴ met niet-toepasbare grond⁵ in deze situaties niet toe.

Verder gelden voor grond de volgende specifieke bepalingen waarmee het bevoegd gezag in afwijking van het algemene toetsingskader rekening moet houden:

Cat. Bal.	Vergunnen van mengen in relatie tot de afvalcategorieën
103, 104A en 104B	Het bevoegd gezag kan in afwijking van het [hoofdstuk mengen van afvalstoffen] uitsluitend vergunning verlenen voor het mengen (clusteren) van grond met kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' of 'sterk verontreinigd' vooruitlopend op reiniging, als separate reiniging (dat wel zeggen gebruikmakend van een techniek) tot eenzelfde kwaliteit van eindproducten en restproducten leidt.
103, 104B	Het bevoegd gezag kan in afwijking van het [hoofdstuk mengen van afvalstoffen] uitsluitend vergunning verlenen voor het mengen (clusteren) van grond met kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' of 'sterk verontreinigd' voor immobilisatie, wanneer die grond (gecorrigeerd naar standaard bodem volgens bijlage G van de Regeling bodemkwaliteit 2022) géén van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit 2022 genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de kwaliteitsklasse 'Industrie' en het samenvoegen gebeurt bij het bedrijf dat de afvalstoffen immobiliseert.

[[Paragraaf 5.1.2](#)] licht toe wat zowel de wetgeving als de toetsingskaders van het CMP concreet betekenen voor het vergunnen van het mengen van grond.

2.2 Minimumstandaard

Het verwerken van grond moet plaatsvinden in overeenstemming met onderstaande minimumstandaard(en). Dit betekent dat het bevoegd gezag ook voor hoogwaardiger vormen van verwerken vergunning kan verlenen, tenzij de minimumstandaard hiervoor specifieke beperkingen bevat.

⁴ Grond is toepasbaar als deze valt onder de kwaliteitsklasse landbouw/natuur, wonen of industrie.

⁵ Grond is niet-toepasbaar als deze valt onder de kwaliteitsklasse matig verontreinigd of sterk verontreinigd.

Het bevoegd gezag kan alleen vergunning verlenen voor het verwerken van de afvalstoffen op een manier die ~~laagwaardiger~~ is dan de minimumstandaard als sprake is van uitzonderingsgevallen, zoals bijvoorbeeld bij calamiteiten of de aanwezigheid van bepaalde ZZS. Zie ook de [[Leidraad gebruik minimumstandaard](#)].

De volgende minimumstandaarden gelden voor het verwerken van grond:

Deelstroom	Afvalstof	Minimumstandaard
a	Grond algemeen (alleen van toepassing wanneer geen sprake is van PCB- en POP-houdende grond, van asbesthoudende grond of van grond met een kwikgehalte van meer dan 10 mg/kg droge stof).	<p>Nuttige toepassing, met inachtneming van:</p> <ul style="list-style-type: none"> regelgeving die betrekking heeft op invasieve exoten. <p>In aanvulling hierop geldt voor grond dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan nuttige toepassing is toegestaan, met als restrictie dat geen grond mag worden geïmmobiliseerd wanneer die (gecorrigeerd naar standaard bodem volgens bijlage G van de Regeling bodemkwaliteit 2022) ten minste één van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit 2022 genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde kwaliteitsklasse 'Industrie'.</p> <p>Storten van grond op een daarvoor geschikte stortplaats is alleen toegestaan indien de minister van Infrastructuur en Waterstaat een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid heeft afgegeven. Deze verklaring toont aan dat de grond niet tot minimaal de bodemkwaliteitsklasse industrie gereinigd kan worden en daarmee niet voor recycling geschikt is en niet door koude immobilisatie geschikt kan worden gemaakt voor nuttige toepassing.</p>
b	PCB ⁶ en POP-houdende grond ⁷	<p>Thermisch behandelen/reinigen, waarbij de PCB's en overige POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Na reinigen vervolgens verwerken volgens a.</p> <p>Ingeval thermisch reinigen vanwege de aard van andere verontreinigingen dan PCB's of overige POP's niet mogelijk is, is extractief reinigen toegestaan. Voor zover het bij extractief reinigen ontstane residu en/of de grondfractie POP-houdend afval zijn, moeten deze thermisch worden gereinigd waarbij de POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.</p> <p>Storten van grond op een daarvoor geschikte stortplaats is alleen toegestaan indien de minister van Infrastructuur en Waterstaat een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid heeft afgegeven. Deze verklaring toont aan dat grond en grondreinigingsresidu met een gehalte aan PCB's of overige POP's kleiner dan de grenswaarde genoemd in bijlage IV van Verordening (EU) 2019/1021 niet tot minimaal de bodemkwaliteitsklasse industrie gereinigd kan worden.</p>
c	Asbesthoudende grond ⁸	<p>Vernietigen van de asbestvezels, dan wel het verwijderen van de asbestvezels tot beneden een restconcentratie van 100 milligram per kilogram droge stof, berekend als de concentratie serpentijnasbest vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest.</p> <p>Vervolgens:</p> <ul style="list-style-type: none"> recyclen van de gereinigde grond conform de minimumstandaard onder a; de afgescheiden asbestfractie/asbestslibfractie verder verwerken conform [Afvalplan asbesthoudende afvalstoffen]. <p>Storten van grond op een daarvoor geschikte stortplaats is alleen toegestaan indien de minister van Infrastructuur en Waterstaat een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid heeft afgegeven. Deze verklaring toont aan dat de grond ten minste voor</p>

⁶ Grond is PCB-houdend wanneer het totale gehalte aan polychloorbifenylen, polychloorterfenylen, monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan en monomethyldibroomdifenylnmethaan hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.

⁷ Grond is POP-houdend wanneer het gehalte aan stoffen, met uitzondering van PCB, vermeld in bijlage IV van Verordening (EU) 2019/1021 gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde.

⁸ Grond is asbesthoudend wanneer:

- de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, hoger is dan 100 mg/kg droge stof, of
- deze concentratiegrens weliswaar niet is overschreden, maar wanneer het gaat om grond waaraan opzettelijk asbesthoudende (afval)stoffen zijn toegevoegd.

		asbest niet tot minimaal de bodemkwaliteitsklasse industrie gereinigd kan worden.
d	Grond met een gehalte aan kwik van meer dan 10 mg/kg droge stof.	Verwerken volgens de minimumstandaard van [Afvalplan kwik en kwikhoudend afval].
e	Reinigingsresidu vrijkomend bij reiniging van grond als bedoeld onder a en b waarvoor de minister van Infrastructuur en Waterstaat een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid heeft afgegeven	Verwerken volgens de minimumstandaard van het [Afvalplan residuen].

In bijzondere gevallen dat grond onder meerdere deelstromen van de minimumstandaard valt, moet worden voldaan aan de eisen van alle van toepassing zijnde deelstromen.

Een toelichting op bovenstaande minimumstandaard(en) in relatie tot hoogwaardige verwerking staat in [[paragraaf 5.2 'toelichting op de minimumstandaard'](#)].

Afvalstoffen met bepaalde ZZS

Bovenstaande minimumstandaard houdt rekening met de aanwezigheid van PCB's en andere POP's, asbestvezels en kwik. Het kan zijn dat ook andere ZZS in de afvalstof zitten. Zowel de beschreven wetgeving als de toetsingskaders [[hoofdstuk mengen van afvalstoffen](#)] en [[hoofdstuk ZZS en overige zorgstoffen](#)] kunnen beperkingen stellen aan het verwerken van afvalstoffen met ZZS. Bij het beoordelen of een verwerking kan worden vergund, betreft het bevoegd gezag ook deze hoofdstukken. In [[paragraaf 5.3 van dit plan](#)] staat meer informatie en een overzicht van ZZS die in de afvalstof aanwezig kunnen zijn.

3. Toetsingskader grensoverschrijdend transport

Onderstaand toetsingskader is gebaseerd op het [[hoofdstuk grensoverschrijdend transport](#)]. Daarin staat het algemene toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor het grensoverschrijdend transport (verder: overbrenging) van afvalstoffen vanuit of naar Nederland die de ILT hanteert in het kader van de Europese verordening voor de overbrenging van afvalstoffen (EVOA).

In dit afvalplan is bovenstaande uitgewerkt tot een specifiek toetsingskader voor het beoordelen of het overbrengen van grond is toegestaan. Indien dit specifieke toetsingskader afwijkt van het bepaalde in het hoofdstuk grensoverschrijdend transport, dan gaat het toetsingskader van dit afvalplan voor.

Op 20 mei 2024 is de gewijzigde [Verordening \(EU\) 2024/1157](#) in werking getreden. De gewijzigde EVOA (hierna nEVOA) treedt gefaseerd in werking. Tot 20 mei 2026 zijn de bepalingen van [Verordening \(EU\) 1013/2006](#) nog van toepassing op het overbrengen van afval. In het [[hoofdstuk grensoverschrijdend transport](#)] wordt hier verder op ingegaan. Wanneer het in dit hoofdstuk specifiek gaat over bepalingen uit de gewijzigde EVOA is dit aangeduid met 'nEVOA'. In de overige gevallen staat er enkel 'EVOA'. Als de oude en nieuwe bepalingen dezelfde zijn maar bijvoorbeeld de artikelen anders genummerd zijn, dan is het artikel uit de gewijzigde EVOA als uitgangspunt genomen en het artikel uit de nog niet gewijzigde EVOA tussen haakjes gezet.

Algemeen

- Het behandelen van asbesthoudende grond gericht op het afscheiden/verwijderen van de asbestvezels, wordt - gelet op het primaire doel van de eerste handeling - gezien als (voorlopige) verwijdering. Grensoverschrijdend transport wordt daarom beoordeeld als een overbrenging voor verwijdering.
- Voor het grensoverschrijdend transport van een asbestfractie of een asbesthoudend slib dat na de reiniging van grond is ontstaan, geldt het toetsingskader voor grensoverschrijdend transport van [[Afvalplan asbesthoudend afval](#)].

- PCB's en andere POP's moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Grensoverschrijdend transport van PCB- en andere POP-houdende afvalstoffen wordt daarom beoordeeld als overbrenging voor (voorlopige) verwijdering. Dit geldt ook als het merendeel van de afvalstoffen uiteindelijk - na vernietiging van de aanwezige PCB's en overige POP's - nuttig wordt toegepast.
- Bij het overbrengen van PFAS-houdende grond moet het bedrijf een milieuhygiënische verklaring verstrekken waaruit moet blijken binnen welke kwaliteitsklasse van de Regeling besluit bodemkwaliteit 2022 de partij moet worden ingedeeld. Daarnaast moet uit de verklaring blijken aan welke voorlopige toepassingswaarden van het handelingskader PFAS de partij voldoet. Aan de hand van deze gegevens beoordeelt de ILT de kennisgeving voor PFAS-houdende grond.
- Indien grond valt onder meerdere van de categorieën a, b en c van paragraaf 2 geldt dat het strengste beleid van toepassing is. Als op basis van één van de categorieën het oordeel is dat negatief op een kennisgeving moet worden beschikt, dan wordt negatief beschikt.

Mate van nuttige toepassing / elke mate van storten of anderszins verwijderen

Wanneer in onderstaande tekst wordt gesproken over 'de mate van nuttige toepassing' heeft dat betrekking op de afvalstof nadat ~~niet-materiaaleigen~~ afval is afgescheiden. Dit geldt ook voor de zinsnede 'elke mate van storten of anderszins verwijderen'. Ook dan gaat het over de afvalstof nadat niet-materiaaleigen afval is afgescheiden.

- Uit het rapport van Royal HaskoningDHV 'Onderzoek concretisering mate van nuttige toepassing' dd 1 december 2022 blijkt dat de 'mate van nuttige toepassing' voor grond algemeen (deelstroom a) verschilt per verwerkingsroute:
- Bij thermische procesmatige grondreiniging is volledige nuttige toepassing mogelijk in de vorm van recycling, maar slechts voor het inerte gedeelte. Het organische gedeelte gaat verloren.
- Bij biologische procesmatige grondreiniging is volledige nuttige toepassing mogelijk in de vorm van recycling.
- Bij immobilisatie is volledige nuttige toepassing mogelijk in de vorm van recycling.
- Bij extractieve procesmatige grondreiniging is volledige nuttige toepassing niet mogelijk. Gemiddeld 20% van de afvalstroom wordt als residu gestort, maar dit percentage is sterk afhankelijk van de mate van verontreiniging en het type grond

Afvalstoffen met bepaalde ZZS

Als in de afvalstoffen die worden overgebracht ~~ZZS~~ voorkomen, kan het nodig zijn om van onderstaande toetsingskader af te wijken. Bijvoorbeeld als er ~~POP's~~ inzitten waardoor de POP-verordening beperkingen stelt aan het verwerken. [[Paragraaf 5.3 'ZZS en overige zorgstoffen'](#)] van dit plan geeft een overzicht van ZZS die in de afvalstof aanwezig kunnen zijn. Het [[Hoofdstuk ZZS en overige zorgstoffen](#)] geeft een overzicht van de wetgeving rond het verwerken van afvalstoffen met ZZS en biedt toetsingskaders wanneer een verwerking doelmatig is. Dit kan ook van belang zijn bij het beoordelen van een ~~kennisgeving~~ voor grensoverschrijdend transport.

Relatie met andere afvalplannen

Voor de deelstromen in dit afvalplan waar voor het verwerken wordt verwezen naar andere afvalplannen, is in deze paragraaf geen toetsingskader voor de overbrenging opgenomen. Dit is het geval voor deelstroom d en e.

Reikwijdte van het toetsingskader, bezwaargronden en voorwaarden

Onderstaand toetsingskader geldt voor alle deelstromen voor grond zoals benoemd in [[de minimumstandaard](#)] van dit afvalplan. Waar nodig benoemt het toetsingskader bepaalde deelstromen afzonderlijk, omdat daarvoor afwijkende bepalingen of voorwaarden gelden.

Het toetsingskader geldt voor de volgende overbrengingen:

- het overbrengen van afval binnen de Europese Unie, en
- ~~invoer~~ van buiten de Europese Unie en ~~uitvoer~~ naar buiten de Europese Unie, tenzij toetsing aan de EVOA al direct leidt tot bezwaar, zie [[paragraaf 3.3.1. 'verbodsbepalingen'](#)] van het hoofdstuk 'grensoverschrijdend transport'.

Het toetsingskader geeft aan wanneer een overbrenging niet is toegestaan en of er specifieke bepalingen gelden. In alle overige gevallen is de overbrenging wel toegestaan. In de eerste tabel staan bezwaargronden voor 'overbrenging voor nuttige toepassing' (artikel 12 EVOA). In de tweede tabel staan bezwaargronden voor 'overbrenging voor verwijderen' (artikel 11 EVOA). Voor het overbrengen voor verwijderen geldt vanaf 21 mei 2026 dat artikel 11 nEVOA van toepassing is. Vanaf deze datum verlenen de bevoegde autoriteiten van verzending en van bestemming geen toestemming voor een overbrenging voor verwijderen, tenzij aan alle voorwaarden uit artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA is voldaan. Zie ook het [\[hoofdstuk grensoverschrijdend transport\]](#).

Nuttige toepassing waarvoor de overbrenging <i>niet</i> is toegestaan	Specifieke bepalingen en bezwaargronden
Vorbereiden voor hergebruik	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof niet van toepassing.
(Voorlopige nuttige toepassing gevolgd door) recycling (*) voor deelstroom a	Als de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Dit is het geval wanneer de mate van nuttige toepassing lager is dan bij verwerking van grond in Nederland. Daarbij geldt dat elke mate van storten te veel is. Bij een overbrenging naar Nederland geldt dat indien de grond na eventuele reiniging onverhoopt toch niet voor recycling geschikt is, moet de grond worden teruggevoerd naar het land van herkomst of uitgevoerd naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt, zie [paragraaf 1.4.3.1 'overbrengen voor storten'] van het hoofdstuk 'grensoverschrijdend transport'. (Bezwaargronden 12 lid 1 onder b en i nEVOA (artikel 12 lid 1 onder g EVOA)).
(Voorlopige nuttige toepassing gevolgd door) recycling en andere nuttige toepassing voor deelstroom b en c	Omdat uitsluitend overbrenging ten bate van verwijdering is toegestaan (bezwaargrond 12 lid 1 onder b en k nEVOA (artikel 12 lid 1 onder j en k EVOA)).
Andere nuttige toepassing voor deelstroom a	Als de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Daarbij geldt dat elke mate van storten te veel is (bezwaargronden 12 lid 1 onder b en i nEVOA (artikel 12 lid 1 onder g EVOA)).

Verwijderen waarvoor de overbrenging <i>niet</i> is toegestaan	Specifieke bepalingen en bezwaargronden
Alle vormen van (voorlopig) verwijderen behalve storten voor deelstroom a	Omdat hoogwaardiger verwerken in de vorm van nuttige toepassing mogelijk is en/of <ul style="list-style-type: none"> • bij overbrenging naar Nederland omdat voorlopige verwijdering een te storten of te verbranden restfractie oplevert en storten voor zowel de overgebrachte afvalstof als voor een bij een eerste handeling gevormde restfractie niet is toegestaan op grond van <u>nationale zelfverzorging</u> en/of • op basis van nationale wettelijke bepalingen (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a EVOA)).
Verbranden als vorm van verwijderen (***) voor b	Tenzij de PCB's en/of overige POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet en/of er niet alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort. De behandelde grond moet vervolgens worden gerecycled. <ul style="list-style-type: none"> • Indien blijkt dat door de gehalten en/of aard van de aanwezige verontreinigen er geen voor nuttige toepassing geschikte grond kan ontstaan, is overbrenging vanuit Nederland voor verbranden als vorm van verwijderen in beginsel toegestaan onder voorwaarde dat als vervolgbewerking geen deel van de overgebrachte afvalstof in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland zie [paragraaf 1.4.3.1

Verwijderen waarvoor de overbrenging <i>niet</i> is toegestaan	Specifieke bepalingen en bezwaargronden
	<p>`overbrengen voor storten`] van het hoofdstuk `grensoverschrijdend transport`.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien bij overbrenging naar Nederland de grond na eventuele reiniging niet voor recycling geschikt is, moet de grond teruggevoerd worden naar het land van herkomst of overgebracht naar een derde land. <p>Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt.</p> <p>(Omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/ of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a EVOA)).</p>
Verbranden als vorm van verwijderen (**) voor deelstroom c	<p>Omdat verbranden/thermisch reinigen van asbesthoudende grond niet leidt tot volledige vernietiging van de asbestvezels; en/of</p> <ul style="list-style-type: none"> • omdat verbranden/thermische reinigen leidt tot een te storten restfractie en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van <u>nationale zelfvoorziening</u>; en/of • bij overbrenging naar Nederland op basis van nationale wettelijke bepalingen <p>(omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a EVOA)).</p>
Andere vormen van (voorlopig) verwijderen anders dan verbranden als vorm van verwijderen of storten voor deelstroom b	<p>Tenzij het gaat om een D9 handeling zoals bedoeld in de Kaderrichtlijn afvalstoffen waarbij alle PCB's en/of overige POPs worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet en er niet alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort. De behandelde grond moet vervolgens worden gerecycled.</p> <p>Indien bij overbrenging naar Nederland de grond na eventuele reiniging niet voor nuttige toepassing geschikt is, moet de grond teruggevoerd worden naar het land van herkomst of overgebracht naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt, zie [paragraaf 1.4.3.1 `overbrengen voor storten`] van het hoofdstuk `grensoverschrijdend transport`.</p> <p>(Omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a EVOA)).</p>
Andere vormen van (voorlopig) verwijderen anders dan verbranden als vorm van verwijderen of storten voor deelstroom c	<p>Tenzij de verwerking is-gericht op het vernietigen of het verwijderen van de asbestvezels. De behandelde grond moet vervolgens worden gerecycled.</p> <p>Indien bij overbrenging naar Nederland de grond na eventuele reiniging niet voor nuttige toepassing geschikt is, moet de grond teruggevoerd worden naar het land van herkomst of overgebracht naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt zie [paragraaf 1.4.3.1 `overbrengen voor storten`] van het hoofdstuk `grensoverschrijdend transport`.</p> <p>(Omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a EVOA)).</p>
Storten	<p>Op grond van <u>nationale zelfvoorziening</u> en/of</p> <ul style="list-style-type: none"> • omdat hoogwaardiger verwerken mogelijk is en/of • andere vormen van (voorlopige verwijdering) zijn vereist (bij PCB- of POP-houdende grond); en/of • bij overbrenging naar Nederland op grond van nationale wettelijke bepalingen <p>Tegen overbrenging voor storten wordt geen bezwaar gemaakt als uit de kennisgeving blijkt dat het afval betreft dat na een voorlopige verwerking teruggevoerd moet worden naar het land van herkomst om daar te worden gestort. Bij overbrenging naar Nederland voor storten geldt daarnaast dat storten van het terug</p>

Verwijderen waarvoor de overbrenging <i>niet</i> is toegestaan	Specifieke bepalingen en bezwaargronden
	te voeren residu in lijn moet zijn met de minimumstandaard van [Afvalplan residuen]. (Omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a en b EVOA)).

* Hieronder valt ook vaak thermisch, mechanisch/fysisch of biologisch reinigen gericht op recycling.

** Hieronder valt ook thermische reiniging wanneer die vanwege de aanwezige verontreinigingen (pcb's of overige POP's) als verwijdering moet worden aangemerkt.

Toelichting

Dit deel van het plan geeft toelichting op de toetsingskaders. Ook geeft het aanvullende informatie die van belang kan zijn bij het nemen van besluiten over het verwerken of het grensoverschrijdend transport.

Het gehele plan, en dus ook de toelichting, gaat over afvalstoffen. Daarom is ook de vraag belangrijk wanneer sprake is van een afvalstof of niet. In [[paragraaf 7.1 'afvalstof of niet-afvalstof'](#)] staat hierover specifieke informatie.

4. Toelichting op de afbakening

Dit plan heeft betrekking op grond. Deze paragraaf bevat uitleg over de definitie en samenstelling van grond. Daarnaast geeft onderstaande tekst inzicht in de algemene regels die het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bevat over het toepassen en bewerken van grond.

Grond en herkomst

Het CMP volgt de definitie van grond uit het Besluit bodemkwaliteit (artikel 1, eerste lid, Bbk):

Grond is vast materiaal dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter, niet zijnde baggerspecie.

Wat is toepasbare grond?

Artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit 2022 maakt onderscheid in de volgende kwaliteitsklassen grond: landbouw/natuur, wonen, industrie, matig verontreinigd en sterk verontreinigd. Het Besluit activiteiten leefomgeving biedt de mogelijkheid om via maatwerk lokaal ruimte te bieden om ook verontreinigde grond toe te passen. Aangezien dit toepassen niet gaat over een vergunningplichtige activiteit voor het verwerken van grond, houdt dit afvalplan daar geen rekening mee. In dit afvalplan wordt met toepasbare grond alleen die grond bedoeld die valt onder de kwaliteitsklasse landbouw/natuur, wonen of industrie.

Grond komt vrij bij het ontgraven van bodem bij bodemsanering en grondverzet. Daarnaast kan grond vrijkomen bij activiteiten als de aanleg van infrastructurele werken en herinrichting en onderhoud van gebieden. Grondreinigingsresidu, riool-, kolken-, gemalenslib en veegzand vallen eveneens onder de definitie van grond, tenzij het gehalte bodemvreemd materiaal te hoog is (> 50 gew.%). Teveel bodemvreemd materiaal zit bijvoorbeeld in puin en in graszoden.

Bij het verwerken van andere afvalstoffen kan ook grond ontstaan. Vaak gaat het om zand dat in het verleden is gebruikt voor het maken van een product en dat bij het verwerken van het afgedankte product weer vrijkomt. Dan valt het weer onder de definitie van grond. Enkele voorbeelden zijn: boorgruis, instrooizand afkomstig van renovatie van sportvelden, doorval van zeeffracties van minerale afvalstoffen en residu van het reinigen van zeezand, ballastgrind en boorgruis.

Residu van de reiniging van grond voldoet aan de definitie van grond als bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit. Het afvalplan grond is op dit residu van toepassing zolang de minister van Infrastructuur en Waterstaat nog geen [verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid](#) heeft afgegeven voor dit residu.

Samenstelling

Een partij grond valt onder dit afvalplan als deze partij maximaal 50 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevat. Deze grens volgt uit artikel 2, lid 2, van de [Regeling beoordeling reinigbaarheid grond](#). Door bijvoorbeeld te zeven kan het percentage bodemvreemd materiaal onder de 50 gewichtsprocent worden gebracht, zodat alsnog sprake is van grond.

Om een partij grond te mogen toepassen volgens het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) mag een partij grond maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevatten. Uit de

toelichting van het Bal blijkt dat in dit geval met bodemvreemd materiaal⁹ alleen steenachtig materiaal en hout wordt bedoeld. Daarnaast mag ander materiaal, zoals plastics en piepschuim, sporadisch in toepasbare grond voorkomen.

Grond kan verontreinigd zijn met diverse stoffen zoals bijvoorbeeld (zware) metalen, PAK, dioxines, minerale olie, PCB's en overige POP's (persistente organische verontreinigende stoffen), kwik of asbest. Dit afvalplan ziet toe op al deze verontreinigingen in de grond.

Paragraaf I van dit afvalplan bevat definities van PCB-houdende, POP-houdende en asbesthoudende grond.

- [\[Afvalplan PCB-houdend afval\]](#) bevat uitgebreidere achtergrondinformatie over PCB's.
- Voor asbesthoudende grond is het volgende van belang: als aan grond opzettelijk asbesthoudende (afval)stoffen zijn toegevoegd, hoe weinig ook, is altijd sprake van asbesthoudende grond¹⁰. Dus ook als de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de [Productenregeling asbest](#) vastgestelde methode, kleiner is dan of gelijk is aan 100 mg/kg droge stof. De Productenregeling asbest uit 2005 schrijft methoden voor die gebruikt moeten worden voor de bepaling van de asbestconcentratie in asbesthoudende producten. [\[Afvalplan asbesthoudend afval\]](#) bevat uitgebreidere achtergrondinformatie over asbest.

Verschillende definities van de concentratie

Voor grond gelden de in de afbakening van dit afvalplan opgenomen concentratiegrenswaarden voor de verontreinigingen die kunnen voorkomen in de verschillende soorten grond. Deze grenswaarden hebben betrekking op de werkelijke concentraties (as received¹¹) in de afvalstoffen. Deze concentraties zijn niet gecorrigeerd voor het watergehalte en ook niet voor 'standaard bodem'.

Het berekenen van de concentratie van een verontreiniging gaat voor een afvalstof op een andere manier dan voor grond die getoetst moet worden aan de [Regeling bodemkwaliteit 2022](#) (Rbk2022). Voor de afvalstoffenwetgeving is de werkelijke concentratie (as received) in de afvalstof van belang. De gemeten concentraties, zoals die in een analyserapport staan, zijn gecorrigeerd voor het watergehalte. Bedrijven moeten deze concentraties voor grond dus nog omrekenen, voordat ze kunnen bepalen om welk type grond het gaat en welke minimumstandaard van toepassing is.

De regels die in het Bal staan gelden voor grond die getoetst moet worden aan de Rbk2022. De concentratiegrenswaarden uit de Rbk2022 hebben betrekking op het droge stof gehalte en 'standaard bodem'. Bijlage G van de Rbk2022 bevat een formule voor het omrekenen van de gemeten concentratie naar de concentratie in 'standaard bodem'. De gemeten concentraties, zoals die in een analyserapport staan, zijn gecorrigeerd voor het watergehalte. Bedrijven moeten deze concentraties voor grond dus nog omrekenen volgens bijlage G van de Rbk2022, voordat ze deze waarden kunnen toetsen aan de kwaliteitscriteria uit de Rbk2022.

Relatie CMP en wetgeving over het verwerken en toepassen van grond

Het afvalplan grond is nodig voor het verwerken van grond als dat een vergunningplichtige milieubelastende activiteit is. Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wijst diverse handelingen met grond aan als milieubelastende activiteit. Voorbeelden zijn het opslaan van grond (§3.2.24 Bal), het toepassen van grond (§3.2.26 Bal), handelingen door de groundbank of het grondreinigingsbedrijf (§3.2.26 Bal) en het verwerken van grond (§3.5.11 Bal). Dit afvalplan bevat toetsingskaders voor het beoordelen van aanvragen voor een aantal van deze activiteiten, namelijk de vergunningplichtige activiteiten. De meest relevante zijn aanvragen voor:

- het reinigen van matig- of sterk verontreinigde grond tot grond;
- de inzet van grond, met uitzondering van grond van de kwaliteitsklasse 'landbouw/natuur', om deze te gebruiken als grondstof in een productieproces. Hierbij ontstaat een ander materiaal dan grond;

⁹ Bodemvreemd materiaal is ander materiaal dan grond, al dan niet met een korrelgrootte van meer dan 2 millimeter.

¹⁰ Productbesluit asbest

¹¹ 'As received' is Engels voor 'zoals ontvangen'. De concentratie is 'as received' als de concentratie niet is gecorrigeerd voor het droge stof gehalte en/of ook geen omrekening naar standaard bodem heeft plaatsgevonden. Deze omrekening moet voor grond en baggerspecie plaatsvinden conform bijlage G van de Regeling bodemkwaliteit.

- het storten van grond.

Het CMP legt dus geen beperkingen op aan het toepassen van grond in de zin van het Bal (zie [paragraaf 1 van dit afvalplan]). Meer informatie over het toepassen van grond staat op de pagina [‘Inhoudelijke regels toepassen van grond of baggerspecie \(iplo.nl\)’](#).

Algemene regels voor het opslaan, bewerken en toepassen van grond

Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bevat algemene regels voor:

- Het opslaan, zeven, mechanisch ontwateren en samenvoegen van zonder bewerking herbruikbare grond (§4.122 Bal). Deze regels gelden voor activiteiten die vallen onder de milieubelastende activiteit ‘opslaan van grond of baggerspecie’ (§3.2.24 Bal).
- Het toepassen van grond (§4.124 Bal). Deze regels gelden voor activiteiten die vallen onder de milieubelastende activiteit ‘toepassen van grond of baggerspecie’ (§3.2.26 Bal). Bij het toepassen zijn de volgende zaken van belang:
 - Een toepassing moet functioneel zijn. Artikel 4.1269 van het Bal wijst de functionele toepassingen aan. Op grond van artikel 4.1269, lid 3, van het Bal wordt grond alleen toegepast als sprake is van een nuttige toepassing. Hiermee wordt voorkomen dat ongewenste of overtollige materialen worden gestort onder de noemer van een bodemtoepassing.
 - Voorts mag geen grotere hoeveelheid van die grond worden toegepast dan volgens gangbare maatstaven nodig is voor het functioneren van de toepassing (artikel 4.1270 van het Bal).
 - Grond mag, voor zover sprake is van een afvalstof, alleen toegepast worden als sprake is van nuttige toepassing. Dit staat in artikel 4.1269, vierde lid, van het Bal.
 - Als bij het op of in de bodem brengen geen sprake is van een, in het Bal bedoelde, toepassing dan is ook geen sprake van nuttige toepassing van grond. Grond kan na verwerking wel een andere nuttige toepassing hebben, bijvoorbeeld als compost of bouwstof.
- Het opslaan van twee of meer ingezamelde of afgegeven partijen grond en/of het bewerken van grond met kwaliteitsklasse ‘landbouw/natuur’, ‘wonen’ of ‘industrie’ bij de ‘grondbank of het grondreinigingsbedrijf’ (§3.5.8 Bal). Bewerken van grond gaat over alle handelingen om de eigenschappen van het materiaal te veranderen, meestal om het materiaal ergens geschikt voor te maken. Na bewerken is het materiaal nog steeds grond.

Beoordelingsrichtlijnen

Het Besluit bodemkwaliteit kent diverse beoordelingsrichtlijnen (BRL) die helpen bij het uitvoeren van bodemonderzoek of die als erkende kwaliteitsverklaring voor grond kunnen worden gebruikt.

PFAS en andere niet-genormeerde stoffen

In grond kunnen PFAS of andere niet-genormeerde stoffen voorkomen. ‘Niet-genormeerde stoffen’ zijn stoffen waarvoor nog geen normen zijn afgeleid en in de bodemregelgeving zijn opgenomen. Van deze stoffen is meestal nog niet of onvoldoende bekend in hoeverre zij in de bodem voorkomen en een bedreiging zijn voor het bodemsysteem. Hierdoor is het ook niet bekend welke maatregelen met betrekking tot deze stoffen eventueel nodig en mogelijk zijn.

PFAS (Poly- en perfluoralkylstoffen) zijn chemische stoffen die van nature niet in het milieu voorkomen, maar inmiddels alom verspreid zijn en in meer of mindere mate in grond en baggerspecie zitten. Om te voorkomen dat PFAS zich door grondverzet en baggerwerkzaamheden verder in het milieu verspreiden, is in 2019 het [Handelingskader PFAS](#) gepubliceerd. Zolang er geen normen zijn voor PFAS in de regelgeving kunnen bevoegde gezagen en diegenen die grond toepassen dit handelingskader gebruiken als generieke aanbeveling voor de invulling van de zorgplichten in het Bal bij het toepassen van PFAS-houdende grond.

Voor overige niet-genormeerde stoffen is de ‘handreiking ‘Opkomende stoffen in bodem en ondergrond’ van 3 november 2020 van belang. Decentrale overheden kunnen in deze handreiking lezen hoe zij hun taken over opkomende stoffen in bodem en ondergrond in kunnen vullen. Meer informatie staat op: [Opkomende stoffen - Handreiking voor decentrale overheden \(iplo.nl\)](#).

Afvalstoffen die vergelijkbaar zijn, maar onder andere plannen vallen

Onderstaande afvalstoffen zijn enigszins vergelijkbaar met de afvalstoffen uit dit plan, maar vallen onder andere plannen (niet limitatief):

Afvalstoffen	Afvalplan, ketenplan of afvalhiërarchie
Baggerspecie	[Afvalplan baggerspecie]

Residu van het reinigen van grond waarvoor de minister van Infrastructuur en Waterstaat een <u>verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid</u> heeft afgegeven	[Afvalplan residuen]
Veegvuil van stranden en overige openbare ruimten en RKG-slib	[Afvalplan openbare ruimte]
Graszoden	[Afvalplan groenafval]

Euralcodes die een relatie hebben met dit plan (indicatief)

De volgende euralcodes kunnen betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit afvalplan: 170503*; 170504; 190205*; 190206; 191209; 191301*; 191302; 200202.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere keten- of afvalplannen. Uitsluitend [de afbakening] van dit afvalplan bepaalt wat onder dit plan valt en niet deze opsomming van euralcodes.

5. Toelichting op hoogwaardig verwerken

5.1 Gescheiden houden en mengen van afvalstoffen

Voor mengen is in veel gevallen een vergunning nodig (zie de [Beslisboom vergunningplicht mengen]). De minimumstandaard en de afvalcategorieën uit bijlage II van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) vormen de basis voor de regels voor het gescheiden houden van afvalstoffen. In [paragraaf 2.1.2 'vergunnen van mengen'] is het toetsingskader opgenomen voor het vergunnen van het mengen van [afvalstoffen]. Wanneer sprake is van 'mengen' staat beschreven in [paragraaf 4.1 'definitie van mengen'] van hoofdstuk 'mengen van afvalstoffen'.

5.1.1 Gescheiden houden van afvalstoffen

Onderstaand overzicht vat samen wanneer bedrijven of andere doelgroepen een verplichting hebben rond het gescheiden houden van grond. Soms is het een directe wettelijke verplichting en soms een afgeleide van het feit dat 'mengen' een milieubelastende activiteit is. Wil iemand die een plicht heeft om afvalstoffen gescheiden te houden deze toch samenvoegen, dan is sprake van mengen.

Situatie	Wettelijke verplichting (direct of afgeleid)
Gescheiden houden van bouw- en sloopafval op de bouw- en slooplocatie	Op bouw- en slooplocaties van <u>bouwwerken</u> geldt een wettelijke verplichting tot gescheiden houden en gescheiden afvoeren van grond die gevaarlijk afval is en vrijkomt bij het feitelijk verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden aan bouwwerken (<i>art. 7.24, 7.25 en 7.26 Besluit bouwwerken leefomgeving</i>).
Gescheiden houden bij 'graven in de bodem'	Het Bal bevat algemene regels voor het gescheiden houden van grond tijdens het graven in de bodem (<i>art. 4.1222 en 4.1230 van het Bal</i>). Bij het graven, terugplaatsen, opslaan en afvoeren van grond moeten partijen grond van verschillende kwaliteitsklassen gescheiden blijven.
Gescheiden houden van <u>bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen</u> (algemeen)	De algemene regels voor het gescheiden houden en samenvoegen van grond met de kwaliteitsklasse landbouw/natuur, wonen of industrie staan in artikel 4.1255 van het Bal. Deze regels gelden voor <u>bedrijven die deze grond opslaan</u> . Na bewerken is het materiaal nog steeds grond. Een bedrijf dat matig of sterk verontreinigde grond wil mengen met elkaar of met ander afval valt onder de <u>milieubelastende activiteit grondbank of grondreinigingsbedrijf</u> en heeft een vergunning nodig. Een vergunning is ook nodig voor het mengen van grond tot een ander materiaal dan grond. Dan geldt de <u>milieubelastende activiteit verwerken van afvalstoffen</u> . In dat geval moeten bedrijven partijen grond altijd gescheiden houden en gescheiden afvoeren van elkaar en van ander afval, tenzij zij vergunning hebben voor mengen (<i>art. 3.195 en art. 3.196 Bal en hoofdstuk 'mengen van afvalstoffen'</i>). [Hoofdstuk mengen van afvalstoffen] van het CMP en [paragraaf 2.1 'vergunnen van mengen'] van dit afvalplan bevatten het toetsingskader voor het vergunnen van mengen.

<p>Gescheiden houden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijk afval (<i>voorafgaand aan inzameling of afgifte</i>)</p>	<p>Onderstaande regels gelden uitsluitend voor 'ontdoeners' voordat de afvalstoffen zijn ingezameld of afgegeven. Ze gelden bovendien alleen voor ontdoeners die de afvalstoffen uitsluitend opslaan, mengen, opbulken, scheiden, herverpakken en/of verdichten. Deze regels wijken af van de regels over het gescheiden houden algemeen.</p> <p>Bij het graven, terugplaatsen, opslaan en afvoeren van grond moeten partijen grond van verschillende kwaliteitsklassen gescheiden blijven (zie de rij 'gescheiden houden bij 'graven in de bodem').</p> <p>Een bedrijf dat grond wil mengen tot een ander materiaal dan grond heeft een vergunning nodig. Deze activiteit valt onder paragraaf 3.2.13 van het Bal. Dit bedrijf moet grond altijd per afvalcategorie gescheiden houden en gescheiden afvoeren (<i>art. 3.39 Bal in combinatie met hoofdstuk gescheiden houden bedrijfsafval en gevaarlijk afval</i>). Hierop zijn geen uitzonderingen mogelijk. [Hoofdstuk mengen van afvalstoffen] van het CMP en [paragraaf 2.1] van dit afvalplan bevatten het toetsingskader voor het vergunnen van mengen.</p> <p>De Afwalwijzer voor bedrijven is een instrument om te toetsen welke afvalstoffen een specifiek bedrijf gescheiden moet houden.</p>
<p>De milieustraat (<i>grof huishoudelijk afval</i>)</p>	<p>Grond is een van de 18 afvalstoffen waarvoor de milieustraat een opslagvoorziening moet hebben of kenbaar moet maken waar particulieren terecht kunnen als de milieustraat dit afval zelf niet inneemt (<i>art. 4.623 Bal</i>).</p> <p>[Hoofdstuk gescheiden inzameling huishoudelijk afval] gaat specifiek in op de opslag op de milieustraat.</p>

5.1.2 Toelichting op mengen van afvalstoffen

Bij het verwerken van afval vindt vaak ook mengen plaats met ander afval of met niet-afval. Voor het beoordelen van 'mengen' zijn het [[hoofdstuk mengen van afvalstoffen](#)] en de daarin opgenomen toetsingskaders de basis. Daar moet het bevoegd gezag altijd rekening mee houden.

In het hoofdstuk komt een aantal specifieke situaties van mengen aan bod, zoals bijvoorbeeld:

- [[paragraaf 4.2.2 'mengen van gevaarlijk afval'](#)]
- [[paragraaf 4.2.4 'mengen van POP-houdende afvalstoffen'](#)] en/of [[paragraaf 4.2.3 'mengen van afvalstoffen die PBT- of zPzB-stoffen of stoffen van 'gelijkwaardige zorg' bevatten](#)]
- [[paragraaf 4.2.5 'mengen voorafgaand aan of tijdens storten'](#)]
- [[paragraaf 4.2.6 'mengen en bouwstoffen'](#)]
- [[paragraaf 4.2.7 'mengen en meststoffen'](#)]

Daarnaast bevat het [[hoofdstuk immobilisaat, vulstof of toeslagmateriaal](#)] specifieke toetsingskaders voor het recycleren tot bouwstoffen.

Kijk altijd bij alle toetsingskaders van deze hoofdstukken of deze op het mengen van grond van toepassing zijn.

De essentie van het vergunnen van het mengen van afvalstoffen is dat verwerking conform de minimumstandaard mogelijk moet blijven na het mengen. Voor grond betekent dat het volgende:

- Het bevoegd gezag kan alleen vergunning verlenen voor het mengen van PCB-houdende grond (categorie 95) en POP-houdende grond (categorie 106A en 106B) onderling en/of met andere (afval)stoffen als de grond op een zodanige wijze wordt verwerkt dat de PCB's en POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. [[Paragraaf 'mengen van POP-houdend afval'](#)] van het hoofdstuk 'mengen van afvalstoffen' beschrijft daarnaast twee situaties waarbij het mengen ook kan worden vergund.
- Het bevoegd gezag kan vergunning verlenen voor het mengen van toepasbare grond van de kwaliteitsklasse 'wonen' of 'industrie' (categorie 98, 99 of 100) of grond met kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' of 'sterk verontreinigd' (categorie 103 of 104B) om deze te gebruiken als grondstof in een productieproces als deze inzet functioneel is en niet meer grond wordt toegevoegd dan nodig is. Bij deze verwerking ontstaat ander materiaal dan grond. Een voorbeeld is de productie van keramische producten of een bouwstof. Meer informatie over het mengen tot bouwstof staat in [[paragraaf 'mengen van afvalstoffen tot bouwstoffen'](#)] van het hoofdstuk 'mengen van afvalstoffen'.
- Het bevoegd gezag kan vergunning verlenen voor het mengen (clusteren) van grond met kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' of 'sterk verontreinigd' (categorie 103, 104A en/of 104B) vooruitlopend op reiniging, als separate reiniging (dat wel zeggen gebruikmakend van een techniek) tot eenzelfde kwaliteit van eindproducten en restproducten leidt. Op het samenvoegen voorafgaand aan het reinigen (clusteren) is [BRL SIKB 7500 en onderliggend](#)

[protocol 7510](#) van toepassing. Het mengen van gevaarlijk afval (categorie 104A) is niet toegestaan, als geen sprake is van een verwerking waarbij de aanwezige gevaarlijke stoffen worden afgebroken of afgescheiden uit de grond (in een mate waardoor de resterende concentratie onder de grens voor gevaarlijk afval ligt).

- Het bevoegd gezag kan vergunning verlenen voor het mengen (clusteren) van grond met kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' of 'sterk verontreinigd' (categorie 103 of/en 104B) om de grond te immobiliseren, wanneer die grond géén van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit 2022 genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de kwaliteitsklasse 'Industrie' en het samenvoegen gebeurt bij het bedrijf dat de afvalstoffen immobiliseert. Op het samenvoegen voorafgaand aan immobilisatie (clusteren) is [BRL SIKB 7500 en onderliggend protocol 7510](#) van toepassing. Op grond van het [[hoofdstuk immobilisaat, vulstof of toeslagmateriaal](#)] mag alleen niet-gevaarlijke grond worden geïmmobiliseerd.
- Het bevoegd gezag kan vergunning verlenen voor het mengen (clusteren) van verontreinigde grond binnen afvalcategorie 103, 104A of 104B of tussen deze afvalcategorieën ten behoeve van het aanvragen van een [verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid](#) als het gaat om het samenvoegen van kleine partijen te storten grond conform [BRL9335, protocol 9335-1](#).
- Partijen waarvoor een [verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid](#) is afgegeven, worden in de praktijk gescheiden gehouden van elkaar en van ander afval (categorie 110 en 111). Na mengen, moet het bedrijf immers een nieuwe verklaring aanvragen. Mocht een bedrijf toch vergunning daarvoor aanvragen, dan kan het bevoegd gezag die verlenen.
- Het toetsingskader voor het mengen van grond met een gehalte aan kwik van meer dan 10 mg/kg droge stof (afvalcategorie 88A, 88B, 89A of 89B) staat in het [[Afvalplan kwik en kwikhoudend afval](#)].

5.2 Toelichting op de minimumstandaard

De onderstaande tabel vat de verwerkingsopties samen die op basis van de minimumstandaard vergund kunnen worden. De paragrafen onder de tabel geven meer uitleg en detail op die verschillende verwerkingsopties en geven ook meer informatie over de minimumstandaard uit paragraaf 2.

Afvalhiërarchie	Samenvatting
Hergebruik (als vorm van preventie)	Bij hergebruik is geen sprake van afvalverwerking. In [paragraaf 7.1 'afvalstof of niet-afvalstof'] zijn de mogelijkheden voor hergebruik beschreven als die bekend zijn.
Vorbereiden voor hergebruik	Vorbereiden voor hergebruik, bijvoorbeeld door zeven, van toepasbare grond is toegestaan op basis van algemene regels (zie paragraaf 5 voor meer informatie).
Recyclen	Voor de inzet van grond bij de productie van compost of samengestelde grondproducten, zoals boomgrond en bemeste teelaarde, gelden algemene regels. Het recyclen van verontreinigde grond tot toepasbare grond vindt plaats door thermische grondreiniging, extractieve grondreiniging, biologische grondreiniging of (koude) immobilisatie en voldoet aan de minimumstandaard.
Andere nuttige toepassing	Het opvullen van diepe plassen met toepasbare grond is in bepaalde gevallen toegestaan op basis van algemene regels. Juridisch gezien bestaan er geen andere mogelijkheden voor andere nuttige toepassing van grond in Nederland.
Verbranden als vorm van verwijderen	Bedrijven kunnen POP's uit grond verwijderen door verbranden. Voor het overige is verbranden van grond geen optie, omdat grond geen brandbare afvalstof is.
Storten	Bedrijven mogen grond alleen storten met een verklaring waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar en niet koud-immobiliseerbaar is.

5.2.1 Vorbereiden voor hergebruik

Vorbereiden voor hergebruik heeft betrekking op toepasbare grond. Vorbereiden voor hergebruik, bijvoorbeeld door zeven, van toepasbare grond is toegestaan op basis van algemene regels ([zie paragraaf 5 voor meer informatie](#)).

5.2.2 Recyclen

Het verwerken van niet-toepasbare grond bestaat voornamelijk uit reinigen. Het reinigen van grond van de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' en 'sterk verontreinigd' is mogelijk met thermische, natte of biologische reinigingstechnieken. Welke reinigingstechniek nodig is, is afhankelijk van de soort verontreinigingen en de fysisch/chemische samenstelling van de grond. [BRL SIKB 7500 en onderliggend protocol 7510](#) geven aan hoe en onder welke voorwaarden welke reinigingstechniek gebruikt mag worden. Het reinigen van grond voldoet aan de minimumstandaard.

Het is ook mogelijk om toepasbare of niet-toepasbare grond te verwerken tot een ander materiaal dan grond, zoals keramische producten of een bouwstof. Dat kan via (koude) immobilisatie of thermische technieken. Bij het vergunnen van het verwerken van de verschillende soorten grond is verder onderstaande informatie van belang.

POP-houdende grond

Het recyclen van POP-houdende grond is per definitie niet mogelijk, omdat dit in strijd is met de voorschriften van de [POP-verordening](#). Dat geldt dus ook als de concentratie PCB's hoger is dan de grenswaarde¹² genoemd in bijlage IV van de POP-verordening.

PCB-houdende grond

Grond met een PCB-gehalte dat hoger is dan 0,5 mg/kg per congeneer, maar lager dan de grenswaarde¹³ genoemd in bijlage IV van de [POP-verordening](#) moet thermisch worden verwerkt. Deze verwerking moet leiden tot toepasbare grond. Als thermisch verwerken (reinen) vanwege de aanwezigheid van andere verontreinigingen dan PCB's of andere POP's niet leidt tot een toepasbare grond, dan is extractief reinigen toegestaan. In deze situatie is het niet doelmatig om meerdere verwerkingstechnieken in te zetten, onder andere vanwege het daarbij horende energieverbruik.

Mocht bij extractief reinigen van grond een residu ontstaan met een gehalte aan PCB's of andere POP's gelijk of groter dan de grenswaarde genoemd in bijlage IV van de POP-verordening dan moet het residu overeenkomstig de POP-verordening, alsnog thermisch, worden verwerkt (zie verder het [\[Afvalplan residuen\]](#)). In deze situatie kan het wel een vereiste zijn om meerdere verwerkingstechnieken in te zetten. De verwerking mag immers niet strijdig zijn met bijlage IV van de POP-verordening.

Verschillende normen voor PCB's in grond

Voor PCB's in grond gelden verschillende wetgeving en toetsingskaders, die gelijktijdig van toepassing kunnen zijn. CMP volgt in het algemeen de Regeling verwijdering PCB's. Voor het toepassen van grond geldt het Besluit Bodemkwaliteit en voor de internationale overbrenging –ook- de POP-verordening. Hieronder treft u meer uitleg over de diverse kaders:

- POP-verordening: De grenswaarde van bijlage IV van de [POP-verordening](#) voor PCB's is 50 mg/kg. Deze waarde moet berekend worden met de Europese normen EN 12766-1 en EN 12766-2. Bij PCB-concentraties groter of gelijk aan 50 mg/kg moeten bedrijven de grond verwijderen door:
 - o fysisch-chemische behandeling (D9 van bijlage I Kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra)); of
 - o verbranding op het land (D10 van bijlage I Kra).

Deze verwerking moet leiden tot vernietigen of onomkeerbaar omzetten van de PCB's. Het bevoegd gezag kan ook het voorbehandelen van POP-houdende grond vergunnen als dit voorafgaat aan verwerking D9 of D10.

- CMP: Het afvalplan grond bevat een minimumstandaard voor het verwerken van PCB-houdende grond. In dit plan wordt met PCB-houdende grond bedoeld grond waarvan het totale gehalte aan polychloorbifenylen, polychloorterfenylen, monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan en monomethyldibroomdifenylnmethaan hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.
 - o De waarde 0,5 mg/kg (as received) heeft dus niet betrekking op het droge stof gehalte en ook niet op 'standaard bodem'.

¹² De grenswaarde van bijlage IV van de POP-verordening voor PCB's is 50 mg/kg. Deze waarde moet berekend worden met de Europese normen EN 12766-1 en EN 12766-2.

¹³ De grenswaarde van bijlage IV van de POP-verordening voor PCB's is 50 mg/kg. Deze waarde moet berekend worden met de Europese normen EN 12766-1 en EN 12766-2.

- Deze grond moet thermisch worden behandeld/gereinigd, waarbij de PCB's en overige POP's worden vernietigd of onomkeerbaar omgezet. Voorbehandelen door extractieve reiniging is eveneens toegestaan.
- Het Besluit activiteiten leefomgeving: Voor het toepassen van grond met PCB's zijn de maximale waarden van Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit van belang. Voor PCB's (som 7) geldt een maximale waarde voor kwaliteitsklasse industrie van 0,5 mg/kg droge stof.
 - De waarde 0,5 mg/kg heeft in dit geval betrekking op het droge stof gehalte en 'standaard bodem'.
 - PCB's (som 7) is de som van de PCB- congenen 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.

Asbesthoudende grond

Asbesthoudende grond is over het algemeen reinigbaar als de grond zandig is. Reinigen is mogelijk via zeven, vaak gevolgd door natte extractieve reiniging. Grond is reinigbaar bij een asbestconcentratie van 10.000 mg/kg hechtgebonden asbest of lagere concentraties en bij 1.000 mg/kg niet-hechtgebonden asbest of lagere concentraties.

Uit het rapport van Royal HaskoningDHV 'Onderzoek concretisering mate van nuttige toepassing' dd 1 december 2022 blijkt dat bij het reinigen van asbesthoudende grond een bedrijf zal proberen de hoeveelheid residu niet onnodig groot te maken. Dit omdat de afvoerkosten van het asbesthoudende sorteeresidu veel hoger zijn dan de afvoerkosten voor de gereinigde grond. Het percentage asbesthoudende sorteeresidu verschilt van partij tot partij. Indien volstaan kan worden met zeven, dan is het asbesthoudend sorteeresidu dat gestort moet worden beperkt tot circa 5%. Bij extractieve reiniging loopt het te storten residu op tot maximaal 20%.

Grond met invasieve exoten

In grond kunnen invasieve exoten voorkomen. Voor het verwerken van deze grond bevat dit afvalplan geen aparte minimumstandaard. Het beleid richt zich op het verwerken tot grond die toepasbaar is. Bedrijven zullen ervoor moeten zorgen dat bij het verwerken geen verspreiding van de invasieve exoten optreedt. Hiervoor moeten ze voldoen aan de van toepassing zijnde regels. Zie hiervoor onderstaand infokader.

Meer informatie over invasieve exoten in grond

Invasieve exoten kunnen schadelijk zijn voor de natuur. Zij kunnen er bijvoorbeeld voor zorgen dat inheemse planten en dieren gedeeltelijk of zelfs geheel verdwijnen. Sommige invasieve exoten kunnen daarnaast gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken. De Aziatische duizendknoop kan bijvoorbeeld schade aanrichten aan ondergrondse infrastructuur of verzakkingen veroorzaken.

De Europese exotenverordening (EU-verordening 1143/2014) en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bevatten voorschriften voor het omgaan met invasieve exoten. Deze voorschriften gelden rechtstreeks. Als een bedrijf grond wil verwerken, moet zij zich dus ook aan deze voorschriften houden. Hieronder staat een toelichting op de rechtstreeks werkende voorschriften.

- Hoofdstuk 11 van het Bal bevat algemene regels opgenomen over activiteiten die kunnen leiden tot verspreiding van invasieve exoten. Zo is in artikel 11.109a Bal een handelsverbod opgenomen voor bepaalde invasieve exoten, zoals de Japanse duizendknoop, Sachalinse duizendknoop en de bastaardduizendknoop. Dit betekent dat grondtransport met (levensvatbare delen van) Aziatische duizendknopen verboden is, tenzij een vrijstelling van toepassing is. Vrijstelling geldt voor niet-commerciële doeleinden, voor activiteiten in het kader van uitroeiing, bestrijding of beheersing en op voorwaarde dat geen verdere verspreiding of introductie in het milieu plaatsvindt. De vrijstelling betekent dat passende maatregelen moeten worden getroffen. Bijvoorbeeld het afdekken tijdens transport en afvoer van afval met invasieve exoten naar een verwerker die de invasieve exoten voldoende afdoodt. Aannemelijk moet zijn dat de handelingen gericht zijn op uitroeiing, bestrijding of beheersing van invasieve exoten.
- In de Europese exotenverordening (EU-verordening 1143/2014) zijn schadelijke exotische planten en dieren vermeld op de zogenaemde UNIE-lijst. Voor de invasieve exoten die op de Unielijst staan, geldt een Europees verbod op opzettelijk bezit, handel, kweek, transport en import.

Om te voorkomen dat invasieve exoten zich na ontgraven verder kunnen verspreiden bij de ontvanger, is het van belang dat een goede controle plaatsvindt voordat grond wordt afgegraven en dat tussen leverancier en afnemer goede afspraken worden gemaakt.

Het [Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen](#) biedt handvatten om verspreiding van Aziatische duizendknopen tegen te gaan en de duizendknopen te beheersen en verwijderen. Burgers en

bedrijven kunnen in infoblad E 'Voorkomen verspreiding duizendknoop door groenafval' lezen welke maatregelen zij moeten nemen om verspreiding tegen te gaan.

Mengen tot immobilisaat of andere bouwstof

Bij immobilisatie mengt het bedrijf grond met cement. De minimumstandaard van dit afvalplan stelt bij immobilisatie als voorwaarde dat geen grond mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die (gecorrigeerd naar standaard bodem volgens bijlage G van de Regeling bodemkwaliteit 2022) ten minste één van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit 2022 genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de kwaliteitsklasse 'Industrie'. Daarnaast moet het bevoegd gezag rekening houden met het uitgebreide toetsingskader uit het [hoofdstuk immobilisaat, vulstof of toeslagmateriaal]. Als aan deze voorwaarden is voldaan, kan vergunning voor het mengen en immobiliseren worden verleend.

Algemene regels voor het verwerken tot bouwstoffen en toepassen van bouwstoffen

Bij verwerken van grond tot een bouwstof is van belang dat het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) eisen stelt aan de kwaliteit van bouwstoffen en aan het toepassen van bouwstoffen:

- De bouwstof moet voldoen aan de kwaliteitseisen van tabel 1 en tabel 2 van bijlage A van de Regeling bodemkwaliteit 2022.
- De eisen aan het toepassen van bouwstoffen staan in §3.2.25 van het Bal.

Daarnaast stelt het Bal eisen aan andere handelingen zoals productie, transport, mengen en opslag. Deze regels zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen.

5.2.3 Andere nuttige toepassing

Het Bal bevat algemene regels voor de milieubelastende activiteit 'toepassen van grond'. In sommige situaties hebben die regels ook betrekking op andere vormen van nuttige toepassing, zoals het [opvullen van diepe plassen](#) met toepasbare grond (*artikel 4.1269, tweede lid, onder i van het Bal*).

Indien grond, baggerspecie of bouwstoffen in strijd met het Bal op of in de bodem worden gebracht, is sprake van storten. Dit volgt uit artikel 3, eerste lid, van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (Bssa). Dit betekent dat andere vormen van nuttige toepassing van grond dan de toepassingen die volgen uit het Bal, in Nederland niet zijn toegestaan.

5.2.4 Verbranden als vorm van verwijderen

De manier waarop bedrijven POP-houdende grond mogen en moeten verwerken, wordt bepaald door de POP-verordening. POP's kunnen uit grond worden verwijderd door verbranden. Voor het overige is verbranden van grond geen optie, omdat grond geen brandbare afvalstof is. De minimumstandaard staat verwijderen door verbranden van andere grond dan POP-houdende grond overigens wel toe voor grond die niet toepasbaar is binnen het Bal.

POP-houdende grond

POP-houdende grond¹⁴ is grond met een gehalte aan PCB's of andere POP's gelijk of groter dan de grenswaarde genoemd in bijlage IV van [POP-verordening](#). Voor PCB's is deze grenswaarde 50 mg/kg en deze waarde moet berekend worden met de Europese normen EN 12766-1 en EN 12766-2. Deze grond moet overeenkomstig de POP-verordening worden verwerkt. Dat betekent dat bedrijven de PCB's en/of overige POP's moeten vernietigen of onomkeerbaar omzetten. Bij het verwerken moet de concentratie tenminste onder de grenswaarde van bijlage IV van de POP-verordening komen. Indien dat noodzakelijk is voor het verkrijgen van een lagere POP-concentratie moeten bedrijven meerdere verwerkingstechnieken, zoals extractieve én thermische reiniging inzetten.

Uit de POP-verordening volgt dat bedrijven POP-houdende grond moeten verwijderen door:

- I. Fysisch-chemische behandeling (D9 van bijlage I Kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra)); of

¹⁴ Grond is POP-houdend wanneer het gehalte aan stoffen, met uitzondering van PCB, vermeld in bijlage IV van Verordening (EU) 2019/1021 gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde.

II. Verbranding op het land (D10 van bijlage I Kra).

Het bevoegd gezag kan ook het voorbehandelen van POP-houdende grond vergunnen als dit voorafgaat aan verwerking I of II.

PCB-houdende grond

Bij het verwerken van PCB-houdende grond¹⁵ moet het bevoegd gezag rekening houden met de minimumstandaard van dit afvalplan. Deze grond moet, net als POP-houdende grond, thermisch worden behandeld/gereinigd, waarbij de PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.

5.2.5 Storten

Voor grond geldt een stortverbod op grond van artikel 1, eerste lid, categorie 31, van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa). Het storten van een partij grond is alleen toegestaan als het bedrijf de grond bij de stortplaats aanbiedt met een verklaring als bedoeld in de ministeriële regeling op grond van artikel 1a Bssa, waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar en niet koud-immobiliseerbaar is.

POP-houdende grond

Het storten van POP-houdende grond is niet toegestaan op grond van de [POP-verordening](#).

PCB-houdende en overige grond

Voor PCB-houdende en overige, niet toepasbare grond is recycleren tot grond niet altijd mogelijk. Bijvoorbeeld bij klei/veen verontreinigd met asbest of met PCB's en anorganische verontreinigingen leidt ook extractief reinigen niet tot een toepasbare grond. Het bevoegd gezag kan het storten van dergelijke grond vergunnen, als die grond voorzien is van [een verklaring van niet reinigbaarheid en niet koud-immobiliseerbaarheid](#).

Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen

Grond waarvoor de minister een [verklaring van niet reinigbaarheid en niet koud-immobiliseerbaarheid](#) heeft afgegeven, mag in het stortlichaam worden gebruikt voor de aanleg van noodzakelijke voorzieningen. Bij dit gebruik is sprake van het storten van grond. Voor deze grond bestaan immers geen andere toepassingsmogelijkheden, waardoor het aanbieden van deze grond op een stortplaats primair bedoeld is om zich van de grond te ontdoen. Dat er eventuele positieve neveneffecten kunnen plaatsvinden doet hier niet aan af (Raad van State, 31-08-2016, ECLI:NL:RVS:2016:2353, 201506771/1/A1).

Voor meer informatie zie paragraaf 1.8.4.1 'Toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen' van de [Leidraad indeling van verwerking](#)] en [\[paragraaf 3.2\]](#) van hoofdstuk 'storten in een circulaire economie'.

5.3 Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en overige zorgstoffen

Van de ZZS in onderstaande tabel is bekend¹⁶ dat ze in grond kunnen voorkomen in concentraties boven de concentratiegrenswaarde in [\[tabel 1\]](#) van hoofdstuk 'ZZS en overige zorgstoffen'. Als dat het geval is, moet bij het beoordelen van de vergunbaarheid van een nuttige toepassing van de afvalstof het toetsingskader van [\[hoofdstuk ZZS en overige zorgstoffen\]](#) betrokken worden.

Regels voor specifieke ZZS

Voor veel zorgstoffen gelden Europese regels. Bevat een afvalstof een stof die onder het Verdrag van Stockholm is aangemerkt als persistente organische verontreinigende stof (persistent organic pollutant, POP), dan moet de verwerking op de eerste plaats voldoen aan de [POP-verordening](#). In geval van recycleren tot materialen die op de markt worden gebracht (als niet-afvalstof), kunnen

¹⁵ Grond is PCB-houdend wanneer het totale gehalte aan polychloorbifenylen, polychloorterfenylen, monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan en monomethyldibroomdifenylnmethaan hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.

¹⁶ Bron: SGS Intron, 2019, ZZS in afvalstoffen.

de POP-verordening, de [REACH-verordening](#) en productregelgeving beperkingen inhouden voor de aanwezigheid van een zorgstof. In de tweede kolom van onderstaande tabel is aangegeven of de betreffende ZZS is opgenomen in de POP-verordening of op de kandidaten-, restrictie- of autorisatielijst van REACH. Zie ook [[paragraaf 3.2 'wetgeving gericht op uitfaseren en beperken van gebruik'](#)] van het van hoofdstuk 'ZZS en overige zorgstoffen'.

Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers

Afvalverwerkers moeten aandacht besteden aan ZZS in de acceptatie- en verwerkingsprocedures (A&V), zie de [[Leidraad vergunningverlening](#)]. Bij het aanvragen van een vergunning maken afvalbedrijven en het bevoegd gezag per geval een afweging welke ZZS en andere zorgstoffen relevant zijn in een specifieke situatie. Onderstaand overzicht kan als startpunt worden gebruikt om een indicatie te krijgen welke ZZS aandacht vragen, maar is niet limiterend. ZZS en andere zorgstoffen kunnen al bij lage concentraties relevant zijn voor de wijze waarop afvalstoffen verwerkt kunnen of mogen worden, bijvoorbeeld doordat bij de verwerking emissies naar bodem, water of lucht optreden. Zie ook de webpagina '[aanpak van zeer zorgwekkende stoffen](#)' (IPLO) en de [ZZS-navigator](#) van het RIVM.

Afvalstof of niet-afvalstof

ZZS en overige zorgstoffen kunnen ook relevant zijn bij het beoordelen of sprake is van een afvalstof of niet-afvalstof. Zie hiervoor het [[hoofdstuk afvalstof of niet-afvalstof](#)].

Overzicht van relevante ZZS

Onderstaande tabel geeft een overzicht (niet-limitatief) van ZZS die boven de concentratie-grenswaarde in [[tabel 1](#)] van hoofdstuk 'ZZS en overige zorgstoffen' aanwezig kunnen zijn in grond. Het betreft een momentopname van beschikbare kennis. Op enig moment kan nieuwe informatie beschikbaar komen, door nieuwe of betere metingen maar ook doordat het gebruik van zorgstoffen in grondstoffen en producten verandert.

ZZS	Regelgeving	Afvalstoffen en omschrijving
Polychloorbifenylen (PCB's)	POP-verordening	De minimumstandaard in het CMP houdt reeds rekening met de aanwezigheid van PCB's.
Dioxines zoals: <ul style="list-style-type: none"> • Polychloordibenzo-p-dioxinen (PCDD's) • polychloordibenzofuranen (PCDF's) 	POP-verordening	De minimumstandaard in het CMP houdt reeds rekening met de aanwezigheid van POP's.
Asbestvezels	REACH-bijlage XVII (restrictie 6)	De minimumstandaard in het CMP houdt reeds rekening met de aanwezigheid van asbest.
Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's)	REACH-bijlage XVII (restrictie 50)	Geen aanvullende informatie.
Chroom (VI) verbindingen	REACH-bijlage XVII (restrictie 28, 47)	Geen aanvullende informatie.
Loodverbindingen	REACH-bijlage XVII (restrictie 30, 63)	Geen aanvullende informatie.
Arsenverbindingen	REACH-bijlage XVII (restrictie 19)	Geen aanvullende informatie.
Nikkelverbindingen	REACH-bijlage XVII (restrictie 27)	Geen aanvullende informatie.
Kwik Kwikverbindingen	REACH-bijlage XVII restrictie 18 en 18 bis	De minimumstandaard in het CMP houdt reeds rekening met de aanwezigheid van kwik. N.B. Grond met een kwikgehalte van 10 mg/kg ds of meer moet verwerkt worden conform [Afvalplan kwikhoudend afval].
Cadmiumverbindingen	REACH-bijlage XVII (restrictie 23)	Geen aanvullende informatie.
Per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS)	POP-verordening	Geen aanvullende informatie.

6. Toepassen van thermisch gereinigde grond

Thermisch gereinigde grond (TGG) heeft andere eigenschappen dan grond die bij normale ontgravingen vrijkomt. Zo bevat TGG geen organische stof meer, is de bodemstructuur veranderd en de zuurgraad laag (hoge pH). De kwaliteitseisen in de Regeling bodemkwaliteit 2022 (Rbk 2022) zijn gebaseerd op eigenschappen van gewone grond en houden geen rekening met de eigenschappen van TGG. Door deze afwijkende samenstelling kunnen zware metalen en zouten (chloride, sulfaat en bromide) in hogere concentraties uitspoelen uit TGG dan bij niet thermisch gereinigde grond. Daardoor heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat het toepassen van TGG beperkt tot een zoute/brakke omgeving. Als een bedrijf de grindfractie scheidt uit het TGG, dan kan de grindfractie worden gebruikt in de betonindustrie. Bij het toepassen van (de zandfractie van) TGG op of in de bodem blijven de normen uit het Bal voor grond van toepassing.

In de [brief van 4 november 2021](#) schrijft de Staatssecretaris dat bedrijven, ook zonder expliciet juridisch verbod, in het kader van zorgplicht geen TGG mogen toepassen in andere dan zoute/brakke omgeving. Het is immers algemeen bekend dat uitloging van TGG niet met de emissietoetswaarde beoordeeld kan worden. Het beperken van de toepassingsmogelijkheden voor TGG heeft geen consequenties voor de minimumstandaard. De minimumstandaard staat het geschikt maken van verontreinigde grond voor nuttige toepassing toe. De mogelijkheden voor het nuttig toepassen van verwerkte grond worden in hoofdzaak bepaald door het Bal. Storten van TGG is alleen toegestaan indien de minister een [verklaring van niet reinigbaarheid en niet koud-immobiliseerbaarheid](#) heeft afgegeven.

Het RIVM adviseert de minister om niet alleen aandacht te hebben voor de chemische eigenschappen van TGG, maar ook voor de biologische en fysische eigenschappen. RIVM maakt een eerste aanzet voor een (generiek) toe te passen toepassingsladder¹⁷. Het RIVM gaat daarnaast een onderzoek uitvoeren naar de uitloging van grond, bouw- en reststoffen om nieuwe normen te ontwikkelen als dat nodig blijkt. In afwachting van nieuwe normen heeft het RIVM een eerste [toepassingskader](#) ontwikkeld. Hierin worden handvatten gegeven om TGG veilig te kunnen gebruiken. Ook wordt in het toepassingskader rekening gehouden met de bijzondere eigenschappen van TGG en het gewenste doel van het gebruik.

Het beleid voor grond is gericht op het zoveel mogelijk op of in de bodem toepassen van grond. Het gezamenlijk thermisch reinigen van grond met teerhoudend asfalt kan gevolgen hebben voor de kwaliteit en toepassingsmogelijkheden van de gereinigde grond. Het ministerie van I&W gaat deze gevolgen onderzoeken.

7. Overige informatie

7.1 Afvalstof of niet-afvalstof

In een circulaire economie gaan zo min mogelijk materialen verloren. Voor steeds meer residuen, gebruikte producten of afvalstoffen wordt een veilige, zinvolle en zo hoogwaardig mogelijke toepassing gezocht. Daarbij wordt steeds vaker de vraag gesteld of een materiaal een afvalstof is, of nog moet blijven. Voor het werken met afvalstoffen gelden namelijk specifieke regels en vaak is ook een specifieke vergunning vereist in verband met de veiligheid voor mens en milieu. Bovendien mag niet zomaar elk bedrijf met afvalstoffen werken en ook bij (grensoverschrijdend) transport is de status van belang.

Het begrip 'afvalstof' moet ruim worden uitgelegd. In beginsel kan elke stof of elk voorwerp een afvalstof zijn, wanneer de houder zich daarvan ontdoet, wil of moet ontdoen. Meer informatie over het zelf maken van deze beoordeling, is te vinden in [[hoofdstuk afvalstof of niet-afvalstof](#)] van het CMP en de [Handreiking afvalstof of niet-afvalstof](#).

¹⁷ De essentie van de ladder is dat hoe hoogwaardiger de beoogde functie van het in te zetten materiaal is, hoe hoger de kwaliteit van het toe te passen materiaal moet zijn. Bij hoogwaardige inzet van een materiaal, stelt het RIVM, is het niet voldoende om alleen naar de chemische kwaliteit te kijken. In dat geval moeten ook biologische en fysische kenmerken van het toe te passen materiaal worden beschouwd. Daarnaast is het van belang de kwaliteit van de ontvangende bodem te beschouwen.

Grond is bijna altijd een afvalstof. Alleen primair zand (zoals schoon zand, klei of grind uit een zandwinning) wordt niet direct als afvalstof aangemerkt. Voor de toepassing van grond conform het [Besluit activiteiten leefomgeving](#) maakt het overigens niet uit of sprake is van een afvalstof of niet-afvalstof. De eisen voor de toepassing zijn in beide gevallen gelijk.

7.2 Terugwinnen van kritieke materialen

Kritieke materialen zijn grondstoffen als metalen en mineralen die van significante economische waarde zijn en waarvoor een verlaagde leveringszekerheid bestaat omdat de EU in hoge mate afhankelijk is van niet-EU landen. In sommige afvalstoffen zitten deze kritieke materialen. Uit bepaalde afvalstoffen kunnen deze materialen worden teruggewonnen of zijn daartoe ontwikkelingen gaande. We spreken dan van 'potentieel terugwinbare kritieke materialen'.

Grond bevat naar verwachting geen potentieel terugwinbare kritieke materialen. Deze afvalstof wordt in het rapport 'Terugwinpotentieel secundaire kritieke grondstoffen op basis van afvalplannen in het LAP3' (TNO, 2023) niet genoemd als kansrijke afvalstof hiervoor.

In [[paragraaf 2.3.6 'kritieke materialen en hoogwaardigheid'](#)] van hoofdstuk 'recycling van afvalstoffen' van het CMP staat meer informatie over kritieke materialen in relatie tot afvalverwerking.

7.3 BREF in relatie tot minimumstandaard

De minimumstandaard voldoet aan de BBT-referentiedocumenten (BREF's) die zijn opgesteld in het kader van de Richtlijn industriële emissies (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In het rapport [rapport] is het resultaat van deze toetsing weergegeven.

Deze toets wordt uitgevoerd zodra de minimumstandaarden vaststaan. Dat is pas na het verwerken van de inspraak op het ontwerp-afvalplan.

7.4 Overige informatie over grond

Meer informatie over invasieve exoten en bestrijdingsmethoden is opgenomen op de pagina's over invasieve exoten van [de NVWA](#), het [Kennisnetwerk invasieve exoten](#) en de [Rijksdienst voor ondernemend Nederland](#).

Bij het [digitale loket](#) van Rijkswaterstaat kunnen verklaringen van niet-reinigbaarheid worden aangevraagd.

Op de website [Bodemrichtlijn](#) (De Richtlijn herstel en beheer (water)bodemkwaliteit) ontsluit relevante informatie op het gebied van bodem- en waterbodembeheer. Het gaat daarbij om maatregelen en voorzieningen gericht op het herstellen, behouden en versterken van de functionele (water)bodemkwaliteit.

Op de pagina '[hergebruik bouwstoffen, grond en baggerspecie](#)' van IPLO staan de nieuwe regels voor grondverzet onder de Ow toegelicht. Ook zijn bij [IPLO](#) beoordelingsrichtlijnen (BRL), protocollen en normeringen te vinden die helpen bij het uitvoeren van bodemonderzoek, zijn [erkende kwaliteitsverklaringen](#) voor grond of baggerspecie te vinden, [Milieuverklaringen](#) bodemkwaliteit voor bouwstoffen en tot slot het [Overzicht werkzaamheden bodemkwaliteit met verplichte erkenning](#).

7.5 Bronvermelding

Voor dit onderdeel van het CMP zijn de volgende documenten gebruikt:

- RoyalHaskoning DHV (2022). [Onderzoek concretisering mate van nuttige toepassing](#).
- TNO (2023). [[Terugwinpotentieel secundaire kritieke grondstoffen op basis van afvalplannen in het LAP3](#)].
- SGS Intron (2019). [ZZS in afvalstoffen – update 2019](#).

Toekomstplannen

Het beleid en de kennis over circulaire economie is in ontwikkeling. Nieuwe beleidsintenties, wijzigingen van bestaand beleid of wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen allemaal leiden tot aanpassingen van het CMP. Het CMP wordt daarom regelmatig geactualiseerd.

Het beleid voor grond is gericht op het zoveel mogelijk op-of-in de bodem toepassen van grond. Het gezamenlijk thermisch reinigen van grond met teerhoudend asfalt kan gevolgen hebben voor de kwaliteit en toepassingsmogelijkheden van de gereinigde grond. Het ministerie van I&W gaat deze gevolgen onderzoeken. De uitkomst van dit onderzoek kan leiden tot het aanpassen van het beleid voor het mengen van (teerhoudend asfalt en) grond.

De huidige minimumstandaard is gericht op nuttige toepassing van grond. Het reinigen van niet-toepasbare grond is in een aantal gevallen mogelijk. Voor het overige zijn er vrijwel geen mogelijkheden voor het nuttig toepassen van matig- of sterk verontreinigde grond. Daarom worden hieruit geen ontwikkelingen verwacht die kunnen leiden tot wijzigingen in de toetsingskaders van dit afvalplan.

In het kader van het bodembeleid kunnen wel wijzigingen worden doorgevoerd die invloed hebben op de kwaliteitseisen voor nuttige toepassing die worden gehanteerd, bijvoorbeeld voor PFAS, microplastics of thermisch gereinigde grond.

Ook ontwikkelingen op het onderwerp [[immobiliseren](#)] van het CMP kunnen op termijn gevolgen hebben voor de toetsingskaders van dit afvalplan.

Meer informatie over de ontwikkeling van het CMP en hoe stakeholders daarbij worden betrokken leest u in het [[hoofdstuk wat is het CMP](#)].